

leven volgens Gods plan

De slang en de vrouw in gesprek

De mens en zijn vrouw 'Mannin' leven samen in de hof van Eden. Beiden zijn naakt, maar zij schamen zich voor elkaar niet.

De vrucht van alle bomen staat hen ter beschikking, behalve die van de boom van kennis van goed en kwaad. Dat is het enige verbod van Gods kant.

In zo'n prachtige omgeving vol goede bomen met goede vrucht is dit een eenvoudig verbod.

Dan verschijnt de slang, 'de listigste van alle dieren des velds, *die de Here God gemaakt had*'.

Dit dier is een uitgelezen medium voor satan, die ogenblikkelijk klaar staat om deze zuivere schepping kapot te maken.

In het laatste boek van de Bijbel wordt hij genoemd 'de oude slang'¹ en verwijst Johannes naar dit eerste optreden van de duivel.

- slang: "niet eten van enige boom?"

De slang begint het gesprek. De vrouw vindt dat helemaal niet vreemd. Pas na de zondeval 'gaat hij op zijn buik'², maar hoe hij hier naar de vrouw komt wordt ons niet verteld.

Hij begint met de vraag: 'Het klopt toch wel dat God gezegd heeft...?', maar wat dan volgt klopt helemaal niet. Hij zegt eigenlijk het tegenovergestelde, want God had juist gezegd dat zij van alle bomen vrij mochten eten, behalve van één³.

Zo probeert hij twijfel te zaaien. Met die tactiek gaat hij nog steeds door en wil op een subtiele manier Gods Woord in twijfel trekken.

- vrouw: "... de boom in het midden ..."

Het antwoord van de vrouw bevat een paar onjuistheden over wat God gezegd zou hebben. Zij was er niet bij toen God tegen Adam sprak

¹ Openbaring 12 : 9 en 20 : 2

² Genesis 3 : 14

³ Genesis 2 : 16

Adam & Eva – de zondeval (Genesis 3)

en zij moet dus afgaan op wat hij haar daarover verteld heeft. Heeft hij het niet goed verteld, of heeft zij het niet goed begrepen?

Als zij begint met 'van de vrucht van de bomen in de hof mogen wij eten', laat zij twee belangrijke woorden weg: *alle* en *vrij*. Daarmee verkleint ze de zegen van God. Het is haar eerste fout en een belangrijk gevolg van de twijfel die begint te werken.

Vervolgens spreekt zij over 'de boom in het midden van de hof', alsof dát de boom zou zijn waarvan zij niet mogen eten. Maar in het midden staat de boom des levens⁴, en daarvan mogen zij vrij eten.

Zij en God hebben in de hof dus een verschillend middelpunt. Gods centrale punt is leven en zegen, maar haar gedachten richten zich vooral op die ene verboden boom. Voor haar is God in de eerste plaats een eisende God en geen zegenende God.

Een derde bijzonderheid is dat zij spreekt over 'God', in plaats van 'de Here God', de Naam die wijst op Gods relatie met de mens. Het is niet verwonderlijk dat de slang spreekt over 'God', want hij heeft met God geen relatie. Kennelijk heeft de twijfel de relatie van de vrouw met God al beschadigd.

Haar volgende fout is dat God gezegd zou hebben: 'en die niet aanraken', maar daar is geen sprake van. Daarmee verzwaaert zij Gods verbod.

Ten slotte zou God volgens haar gezegd hebben 'anders zult u sterven'. Dat is veel minder stellig dan Gods woorden, die letterlijk betekenen: 'zult u stervende sterven'.⁵

De twijfel heeft haar relatie met God en haar zicht op Gods woorden op minstens vijf punten behoorlijk aangetast. En dat zijn nog steeds de gevolgen voor ieder mens die door satan aan het twijfelen wordt gebracht.

⁴ Genesis 2 : 9

⁵ Genesis 2 : 17

leven volgens Gods plan

We merken dat veel elementen uit het boek Genesis terug komen in het boek Openbaring. Ook daarin wordt aan het eind gewaarschuwd om niets toe te voegen of af te nemen van Gods Woord⁶.

- slang: “... u zult zijn als God ...”

De slang reageert met een mix van leugen en waarheid.

Het is waar dat zij na het eten van de boom zouden zijn als God, kennende het goed en het kwaad. Dat bevestigt God Zelf na de zondeval⁷. Maar het is een leugen dat zij niet zouden sterven.

“Een halve waarheid is erger dan een hele leugen”, ook hier. Met een halve waarheid heeft satan succes, en dat geldt nog steeds. Veel christenen zijn over een prediking gerustgesteld als zij kunnen zeggen: “ja, maar er zit toch iets goeds in?”, terwijl de vraag moet zijn of er iets fouts in zit.

De vrouw zag, nam, at en gaf

Het gesprek tussen de vrouw en de slang is ten einde, en de woorden ‘u zult zijn als God’ blijven bij haar hangen als ze kijkt naar de boom die in het middelpunt van haar gedachten staat. Zij raakt onder de indruk, want die boom is goed om *te eten*, een lust voor *de ogen* en begeerlijk om *verstandig* te maken. Vooral dat laatste maakt deze boom aantrekkelijker dan alle andere bomen, hoe mooi die ook zijn.⁸ Maar tot nu toe is er nog niets ernstigs gebeurd.

Dan zet ze een volgende stap: ze neemt van de vrucht.

Dat is haar eigen vrije keus. Ze kan zich ook omdraaien en bijvoorbeeld haar man om raad vragen (hij staat bij haar⁹).

⁶ Openbaring 22 : 18

⁷ Genesis 3 : 22

⁸ Genesis 2 : 9

⁹ Genesis 3 : 6

Adam & Eva – de zondeval (Genesis 3)

Nog steeds gebeurt er niets fataals, maar het moment komt wel steeds dichterbij.

Nu ze de vrucht in haar hand heeft, kan ze die nog steeds weggooien, en kan ze op het laatste moment ontsnappen.

Ze doet het niet en eet. Daarmee overtreedt ze het ene eenvoudige verbod van God, en wordt een zondares!

Maar ze heeft geen enkel excuus. Er waren genoeg momenten tot bezinning.

Wanneer vandaag een mens zondigt (en dat kan een kind van God ook overkomen), dan is er altijd wel een verklaring voor te vinden, maar nooit een excuus. Er zijn heel wat momenten waarop we kunnen omkeren, maar als we vol blijven van onze dingen en van ons eigen middelpunt lopen we Gods zegen mis en vervallen we tot zonde.

Haar man, die bij haar was, at

Het enige dat we van de mens lezen is dat hij eet. Hij is ‘haar man’, kennelijk nog vol blijdschap over het feit dat God haar aan hem had gegeven¹⁰.

Hij is ‘bij haar’. We kunnen ons afvragen of hij ook tijdens het gesprek tussen haar en de slang bij haar was, enzovoorts, maar dat wordt ons allemaal niet verteld.

Als zij hem geeft, stelt hij geen vragen en eet. Blijkbaar heeft hij naar haar geen kritische grens en accepteert hij wat ze hem geeft. Soms schrikken we hoe makkelijk we onnadenkend of goedgelovig dingen aannemen. Juist met het oog op de listen van satan, roept Petrus ons op om ‘nuchter en waakzaam’ te zijn¹¹.

Alles wordt anders

Dan gaan hun ogen open.

Tot dit moment kennen Adam en Eva alleen maar het goede en leven zij in onschuld, maar

¹⁰ Genesis 2 : 23

¹¹ 1 Petrus 5 : 8

leven volgens Gods plan

vanaf nu hebben zij een geweten, dat is de mogelijkheid om goed en kwaad te kunnen onderscheiden.

Satan had hen wel beloofd dat zij kennis van goed en kwaad zouden krijgen, maar hij had er niet bij verteld dat zij nooit meer het goede maar alleen nog het kwade zouden kunnen doen. Dus 'zijn als God'? Vergeet het maar. Maar wat de mens nu niet meer kan, kan God nog steeds. Waar de zonde is binnengekomen, kan God nog steeds het goede doen. Dat laat Hij in het vervolg zien. Niet satan, maar God heeft het laatste woord. Gods genade overstijgt de ellende waarin een zondaar is terecht gekomen, ook vandaag.

Bekleding van vijgenbladeren

Adam en Eva merken dat ze naakt zijn en om dat probleem op te lossen nemen ze vijgenbladeren, iets dat gewoon in de natuur groeit. Naar elkaar toe zijn ze nu niet meer naakt.

Heel herkenbaar! Ook vandaag denken velen hun naaktheid te kunnen bedekken met zaken die voor de natuurlijke mens genoeg zijn. Naar elkaar toe lijkt het misschien heel wat als we trouw naar de kerk gaan, gedoopt zijn, belijdenis gedaan hebben en flink ons best doen in allerlei goeds, enzovoorts.

Maar als we bij God in de buurt komen merken we dat we nog steeds een enorm probleem hebben.

God gaat het gesprek aan met beide mensen

God doet niet wat Hij had gezegd, ook al had Hij groot gelijk gehad als Hij hen beiden onmiddellijk had gedood. God is meer dan licht, heiligheid en rechtvaardigheid.

God komt opnieuw naar voren als 'de Here God', die een relatie met de mens wil. Hij zoekt hen op en vraagt: 'Waar ben je?'

Hij wil niet allereerst weten wat ze *gedaan* hebben, maar waar ze *zijn*. Tijdens zijn wandeling in de avondkoelte mist Hij hen.

Adam & Eva – de zondeval (Genesis 3)

Die zoekende liefde van God gaat nog steeds door. Hij steekt Zijn hand in genade uit naar elke zondaar en smeekt: 'kom, laat je met Mij verzoenen'¹².

De mens antwoordt: 'ik ben naakt'.

Hij kan niets anders zeggen zodra God hem aanspreekt. Geen enkel vijgenblad biedt dan bescherming¹³.

De volgende vraag die God hem stelt: 'Heb je gegeten?' Dat wist God allang, maar Hij wil het uit zijn eigen mond horen.

En de mens? Hij gaat excuses zoeken: 'de vrouw die U mij gaf ...'. Altijd met de vinger naar een ander, zelfs naar God Zelf. Als God hem nou een andere vrouw had gegeven..

God gaat er niet op in. Als Hij bezig is de relatie te herstellen heeft Hij niets aan uitvluchten. Hij wil eerlijk horen wat er gebeurd is. Dát moet er uit komen.

Hij wendt Zich tot de vrouw, opnieuw met een vraag: 'Wat heb je gedaan?'. En ook zij wijst naar een ander.

Na drie vragen hebben beiden eerlijk gezegd dat zij gegeten hebben, nadat de slang de vrouw heeft verleid. Het is een minimale belijdenis, maar voor God voldoende.

Ondanks het feit dat satan nog steeds de grote verleider en leugenaar is, wil God niet dat iemand verloren gaat maar dat allen tot bekering komen¹⁴.

Gods straf

God komt met Zijn straf voor de mens, voor de vrouw, en ook voor de slang¹⁵. De slang is geen gesprekspartner van God geweest. Hij krijgt alleen zijn vonnis te horen.

Een opmerkelijk onderdeel van dat vonnis is een uitspraak die ten onrechte wel 'de

¹² 2 Korinthe 5 : 20

¹³ Hebrëen 4 : 13

¹⁴ 2 Petrus 3 : 9

¹⁵ Genesis 3 : 14 - 19

moederbelofte' wordt genoemd. God oordeelt dat de mensheid vanaf dit moment in twee groepen verdeelt zal zijn: het nageslacht van de slang en het nageslacht van de vrouw. Tussen deze beide nageslachten zal vijandschap bestaan.

De ene soort mens (het slangenzaad) zal de hiel vermorzelen van de andere soort mens (het vrouwenzaad). Dat wijst op een achterbakse, laaghartige manier van aanvallen¹⁶, die inderdaad enig succes heeft.

Maar de definitieve overwinning gaat naar het vrouwenzaad. Dat zal de kop van het slangenzaad vermorzelen.

Wij, die het Nieuwe Testament in handen hebben, weten dat God hier spreekt over de Heer Jezus, geboren uit een vrouw¹⁷.

Wat heeft Hij veel te lijden van de achterbakse aanvallen van het slangenzaad¹⁸. Het lijkt er zelfs op alsof dat zaad Hem aan het kruis overwint. Maar als Hij opstaat uit dood en graf, heeft Hij de definitieve overwinning behaald over zonde, dood en satan¹⁹.

Eva, de moeder van alle levenden

De mens heeft God aangehoord en trekt de conclusie dat er uit het nageslacht van de vrouw iemand geboren wordt, die de definitieve overwinning over de slang gaat behalen.

Opnieuw geeft hij haar een naam, maar dit keer niet uit blijdschap omdat zij op hem lijkt, maar omdat God via haar mensen gaat redden: Eva, de moeder van alle levenden.

Elke gelovige, door de eeuwen heen, leeft dankzij de Heer Jezus, die geworden wordt als 'vrouwenzaad'.

De vreselijke daad van satan is door God omgebogen in een nieuwe situatie waarin zowel Zijn heiligheid als Zijn liefde zegevieren.

¹⁶ Genesis 49 : 17

¹⁷ Galaten 4 : 4

¹⁸ Johannes 8 : 44

¹⁹ 1 Korinthe 15 : 55 – 57 en Hebreeën 2 : 14

Bekleding van dierenvellen

Daarna maakt God voor Adam en Eva kleding van vellen. Deze kleding moet gemaakt worden. Dat groeit niet zonder meer in de natuur. Voordat God met vellen naar hen toe kan komen, moet Hij eerst een dier doden. Daar hoeven zij niet bij te zijn, maar we kunnen ons de verwondering voorstellen als zij God naar zich toe zien komen met deze kleding. Zij beseffen wat er voor nodig was.

Het offer dat God hier brengt wijst vooruit op het offer van de Heer Jezus. Ieder die zich als verloren zondaar toevertrouwd aan de genade van God, komt tot de ontdekking dat God de juiste kleding heeft klaarliggen. Hij 'overkleedt' ons met de Heer Jezus, en dat maakt ons aangenaam voor God. Maar daarvoor moest de Heer Jezus wèl eerst sterven.²⁰

Verdreven uit de hof

Na de zondeval kunnen Adam en Eva niet in de hof van Eden blijven.

Enerzijds is dat natuurlijk een straf, maar anderzijds wil God hen behoeden voor een ramp. Want stel dat zij als zondaars zouden eten van de boom des levens, dan zouden ze altijd blijven leven. Dat moet verschrikkelijk zijn. Daarom is het ook een zegen dat hen de toegang tot die boom wordt ontzegd.

De uitgang wordt bewaakt door cherubs met een vlammend zwaard. Cherubs zijn engelen die in verbinding staan met Gods oordeel. De twee cherubs op het verzoendeksel van de ark kijken voortdurend naar dat deksel en naar het bloed wat daarop wordt aangebracht²¹.

Toch blijft de Here God de God van relaties, want de cherubs staan aan de oostkant van de hof. Dat is de kant waar God de mens weer wil

²⁰ Efeze 1 : 6 - 7

²¹ Exodus 25 : 20

leven volgens Gods plan

ontmoeten, zoals ook de ingang van de tabernakel aan de oostkant is²².

Maar die ontmoetingen gaan plaatsvinden op grond van offers, die stuk voor stuk wijzen op het offer van Christus.

De nieuwe weg tot God

God voorziet in een nieuwe weg die naar Hem leidt. Een weg die Adam en Eva niet hadden kunnen bedenken, namelijk door de Heer Jezus, die ook omschreven wordt als de tweede Adam. Soms is er een overeenkomst tussen de eerste en de tweede Adam²³, maar de verschillen zijn enorm.

De eerste Adam leeft in het paradijs, faalt bij de eerste verzoeking, wil als God zijn en is ongehoorzaam.

De tweede Adam leeft te midden van zondaren (wat voor Hem een woestijn is), weerstaat alle verzoeken²⁴, is God gelijk maar vernedert zich en is gehoorzaam tot de kruisdood²⁵.

God ziet elke gelovige dus niet meer als iemand die tot de categorie van de eerste Adam hoort, maar van de tweede Adam. En dat kan in ons leven ook zichtbaar worden, zelfs in het leven van de jongste gelovige.

Johannes schrijft zijn eerste brief aan de jonge gelovigen (die nog niet zolang bekeerd zijn), aan de jongelingen (die al wat ervaring hebben opgedaan) en aan de vaders (die iets van het geloofsleven kunnen overdragen).

Al vrij vroeg leren we keuzes maken, met name in een wereld vol verleidingen. De jongelingen worden overwinnaars van de boze genoemd, niet omdat zij in staat zijn om de satan te verslaan, maar omdat zij bestand zijn tegen zijn verleidingen die via de wereld tot hen komen. Die verleidingen hebben dezelfde kenmerken als bij Eva: de begeerte van het vlees, de

²² Exodus 27 : 13

²³ Genesis 2 : 24 en Efeze 5 : 31

²⁴ Lukas 4 : 13

²⁵ Filippi 2 : 5 - 9

Adam & Eva – de zondeval (Genesis 3)

begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven²⁶.

Maar wat Eva niet kon, kan elke jonge gelovige vandaag wèl, namelijk stand houden. Niet in eigen kracht, maar dankzij het eeuwige leven en de inwoning van de Heilige Geest.

Dan blijft satan op een afstand en kan niets doen.

Vragen

- 1) *Wanneer kreeg Adam zijn naam? In Genesis 4 : 25 wordt er voor het eerst gesproken over Adam en niet over 'de mens'.*

De Septuaginta (afgekort: LXX), de oude Griekse vertaling van het Oude Testament, heeft op sommige plaatsen 'Adam' geschreven, waar in het Hebreeuws 'de mens' staat.

Sommige vertaling (zoals SV en HSV) hanteren in dit opzicht de LXX als uitgangspunt en vermelden 'Adam' al vanaf Genesis 2 : 19.

Andere vertalingen (zoals NBG) doen dat pas vanaf Genesis 4 : 25.

Adam is dus niet een naam die hem (door God) gegeven is.

- 2) *In de antwoorden van Mannin t.o.v. satan maakt ze God tot een leugenaar nog vóórdát ze van de vrucht eet?*

Dat is een interessant punt. Dat zou betekenen dat zij gezondigd heeft voordat zij van de verboden boom at.

De uitdrukking 'God tot een leugenaar maken' gebruikt Johannes²⁷ voor de mensen die het getuigenis van God over Zijn Zoon niet aannemen. Zij hechten meer belang aan het getuigenis van mensen, dan aan de duidelijke bewijzen van Gods kant over het volbrachte werk van de Heer Jezus.

Zoiets kunnen we van Mannin niet zeggen. Het gesprek met de slang heeft het zicht op God en Zijn woord hooguit vertroebeld.

²⁶ 1 Johannes 2 : 16

²⁷ 1 Johannes 5 : 10